

EDİTÖRDEN: ÜLKEMİZDE KLİNİK FARMAKOLOJİ

DURUM TESPİTİ VE TANIMLARLA DAHA FAZLA VAKİT KAYBETMEYELİM ARTIK!

Prof. Dr. Şule Oktay

Sevgili meslektaşlarım,

Bir süredir, Türk Farmakoloji Derneği (TFD) Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu e-Bülteni'nde "Klinik Farmakoloji Nedir?" sorusu ekseninde, farmakolojinin duayen hocası Prof. Dr. S. Oğuz Kayaalp'den başlayarak, genç Klinik Farmakologlara kadar değişen bir spektrumda, farklı yazarların farklı bakış açılarıyla kaleme aldıkları yazıları okuyorsunuz. Yazılarda da görüldüğü gibi, klinik farmakoloji sadece Türkiye'de değil, diğer ülkelerde de farklı şekillerde yorumlanan bir disiplin. Bu yazılarda katıldığım ve katılmadığım görüşler var ama benim için önemli olan, ne söylendiği değil, bu konuda söz söyleyecek meslektaşlarımızın sayısının artmış olması. Artık benim gibi "klinik farmakolojiye ilgi duyan farmakolog"ların yanı sıra, uygun şekilde eğitim almış "klinik farmakolog"ların konuya sahip çıktığını görmekten çok memnunum. Yazının son sözünü önsöz olarak söylemek istiyorum: Bizler klinik farmakoloji konusunda farkındalık yaratma ve olanaklar elverdiğince, disiplinin gelişmesi için ortam hazırlama fonksiyonumuzu yerine getirdik; SIRA GENÇLERDE.

Bir tıp tarihçisi bir gün "hocalar yaşlandıkça tıp tarihine merak salıyor" demişti. Ben de bu yazıda size ülkemizde klinik farmakolojinin, tanıklık ettiğim hikâyesinden biraz söz etmek istiyorum; sırf kayıtlara geçsin diye.

1980'de Hacettepe Tıp Fakültesi Farmakoloji AbD'nda (doğru hatırlıyorsam, o zamanki adıyla "Farmakoloji ve Toksikoloji Bölümü") asistanlığa başladığımda Türkiye'de klinik farmakolojiden söz edilmezdi pek. Asistanlığımın ortalarına doğru bir gün Oğuz Hoca'nın karşısına geçip "ben klinik farmakolog olmak, bunun için yurtdışına gitmek istiyorum" dediğimde şuna benzer bir yanıt aldım: "Önce bir farmakolog ol, sonra bakarız; hem zaten küçük çocuğun var." Galiba bu yanıt benim de işime gelmiş olacak ki ısrarcı olmadım ve önce farmakolog oldum. Yıllar yılları kovaladı; Türkiye'de klinik farmakoloji birkaç kişinin hayali olmanın ötesine geçemedi. Halbuki Oğuz Hoca'nın da yazdığı gibi, bizde farmakoloji 1930'lu yıllarda, ters yönde, Tedavi Kliniği'nden doğmuştu.

Zaman içinde "klinik farmakoloji", dünyadaki gelişime koşut olarak tekrar gündeme geldi. Bu ilgi artışını hazırlayan nedenler arasında insan deneklerde klinik araştırma yapılabilmesini olanaklı kılan mevzuatın yürürlüğe girmesi ve farmakologların bu mevzuat gereği kurulan etik kurullarda yer alması; klinik kullanıma sunulan ilaçların artışına ve artan maliyetlere koşut olarak "rasyonel farmakoterapi" kavramının hayatımıza girmesi; tıp eğitimindeki gelişmeler (yeni aktif ve interaktif öğrenme yöntemlerinin ülkemizde de fark edilmesi, çekirdek müfredat çalışmaları, vb) ve tıp fakültelerinde rasyonel farmakoterapi eğitiminde farmakologların söz sahibi olması; farmakoekonomi, farmakoepidemioloji gibi yeni alanların ortaya çıkması; tıp fakültesi mezunu farmakologların sayısının artması sayılabilir.

Burada sıraladığım etkinlik ve gelişmelerin bir kısmında doğrudan ya da dolaylı katkımlar olabildiği için kendimi şanslı sayıyorum. E-bültenimizin bu sayısında, bence ülkemizde klinik farmakolojinin gerekliliğine dikkat çekilmesi açısından çok önemli olduğunu düşündüğüm bir etkinliğin, TFD Bülteni'nin 1999 sayılarından birinde yayınlanmış olan sonuç raporunu okuma fırsatı bulacaksınız: *TÜRKİYE'DE RASYONEL İLAÇ KULLANIMI İLKELERİNİN YERLEŞTİRİLMESİNDE FARMAKOTERAPİ EĞİTİMİ VE KLİNİK*

FARMAKOLOJİNİN YERİ ÇALIŞMA TOPLANTISI, 28-29 EYLÜL 1999 KIZILCAHAMAM-ANKARA.

O tarihte, Dünya Sağlık Örgütü ile Sağlık Bakanlığı arasındaki 1998/99 Orta Vadeli İşbirliği Programı kapsamında, İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde bir çalışma başlatılmış ve bu program çerçevesinde oluşturulan Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu, ülkemizde tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi ve sonrası dönemde farmakoloji ve rasyonel farmakoterapi eğitiminin durumu ile mezuniyet sonrası klinik farmakoloji eğitimine yönelik olarak tıp fakülteleri farmakoloji anabilim dallarını kapsayan bir anket düzenlemişti. Bu anketin sonuçlarına göre: (i) mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası düzeylerde rasyonel tedavi eğitiminin yaygınlaştırılması; (ii) klinik farmakolog yetiştirilmesi amacıyla yapılması gereken aktivitelerin belirlenmesi; ve (iii) bu konularda geleceğe yönelik bir eylem planı oluşturulmasının gerektiği ortaya konmuştu. Sonraki aşamada, Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğü ve Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü'nün desteği ile, "Türkiye'de Rasyonel İlaç Kullanımı İlkelerinin Yerleştirilmesinde Farmakoterapi Eğitimi ve Klinik Farmakolojinin Yeri" adlı çalışma toplantısı, Tıp Fakülteleri Farmakoloji Anabilim Dalı öğretim üyeleri, Sağlık Bakanlığı'nın çeşitli birimleri ile Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü ve Türk Tabipleri Birliği'nden temsilcilerin katılımıyla 27-29 Eylül 1999 tarihlerinde Kızılcahamam-Ankara'da gerçekleştirildi. Şimdi lütfen bu yazıya bir ara verin ve yukarıda bahsettiğim çalışma toplantısının sonuç raporuna bir göz atın.

Sonuç raporuna [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Şimdi gelin, o toplantıda geliştirilen çözüm önerilerinin hayata geçirilip geçirilemediğine birlikte bakalım:

1. Tıp Fakültelerinde mezuniyet öncesi rasyonel farmakoterapi eğitimi: Bu konuda Türk Farmakoloji Derneği'nin gayretleri ve Üniversitelerarası Kurul'un da desteği ile çok önemli yol alınmış durumda. Bugün pek çok tıp fakültemizde mezuniyet öncesi eğitim programlarında ve hatta klinik staj yıllarında rasyonel farmakoterapiye yer ayrıldığını ve farmakologların bu eğitime aktif olarak katıldığını görüyoruz. TFD çatısı altında yaptığımız eğitici eğitimleri biraz duraklama göstermiş olsa da, bu konu Çalışma Grubumuzun gündemindeki yerini koruyor. Önümüzdeki yıllarda yeniden aktive olmasını bekliyorum.

2. Mezuniyet sonrası dönemde sürekli tıp eğitimi kapsamında rasyonel farmakoterapi eğitimi: Bu başlıkta çok başarılı olduğumuzu söyleyemeyeceğim. Burada TFD ile Türk Tabipleri Birliği, Tabip Odaları ve klinik uzmanlık dernekleri ile yeterince işbirliği yapılamadığını düşünüyorum. Ne yazık ki Çalışma Grubumuzun "özel hasta gruplarında (gebelik, yaşlılık, çocukluk, vb.) rasyonel ilaç kullanımı" konulu toplantıları da hedef hekim kitlesine ulaştırılmadı. Ama bu etkinliklerle en azından genel olarak bir farkındalık yaratılmasında katkımızın olduğunu yadsımamak gerekir.

3. Mezuniyet sonrası klinik farmakoloji eğitimi: O tarihte şöyle demişiz: "*Klinik Farmakoloji pek çok ülkede gelişmiş bir disiplin olarak, temel farmakoloji ile klinik bilimler arasında bir köprü vazifesi yapmaktadır. Türkiye'de ise klinik farmakoloji alanında eğitim almak üzere yurt dışına gönderilmiş öğretim elemanları bulunmakla birlikte henüz kurumsallaşmış bir klinik farmakoloji disiplini yoktur. Ancak, katılımcıların genel görüşü, yurdumuzda klinik farmakolojinin geliştirilmesi gereksiniminin hissedilmekte olduğu ve gerek kişisel, gerekse tıp fakültelerinde bazı girişimlerin başlatıldığı ve bir yapılanmaya doğru gidildiği şeklindedir. Bu birbirinden kopuk çabaların ülke genelinde harmonize edilerek ülke gerçeklerine uygun klinik farmakoloji mezuniyet sonrası eğitim programlarının yapılmasına gerek vardır.*"

Çözüm önerilerine bakacak olursak:

a. Klinik farmakolojinin tıbbi farmakolojiye bağlı bir üst uzmanlık dalı olması: Son yıllarda yılan hikâyesine dönen tıpta uzmanlık tüzüğü'nün ne durumda olduğunu bilmiyorum, ama en azından bu konuda yoğun çaba harcandığını görüyoruz.

b. Klinik farmakoloji uzmanlık eğitimi programına kimlerin başvuracağı, eğitim süresi, eğitim içeriği, vb konular yukarıdaki maddenin detaylarından biridir ve bana göre şu aşamada pek de önemli değildir. Elbette tartışılmalıdır, ama tanımlarla vakit kaybetmek yerine, bir yerinden başlanırsa, zaman içinde nasıl olsa iyileştirilecek ve olması gereken duruma ulaşacaktır.

c. Klinik farmakoloji uzmanlığını alan kişilerin istihdamı: Bu kişilerin ihtiyaca ve eğitim kurumlarının kapasitesine göre kısa ve uzun vadede istihdam edilebileceği yerler olarak şunlar önerilmiş: Tıp fakültelerinin farmakoloji anabilim dalları, üniversite hastaneleri, Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler, Sağlık Bakanlığı bünyesindeki çeşitli birimler, Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı hastaneler (bu kategoride hastaneler artık yok), ilaç endüstrisi, anlaşmalı özel araştırma kurumları (Contract Research Organizations). Henüz klinik farmakoloji uzmanlık eğitimi programımız yok ama tıp fakültesi mezunu farmakologların yukarıda anılan kurum ve kuruluşlarda görev yapmakta olduğunu memnuniyetle görüyoruz.

Yazının sonuna geldik. Geçen sayılarda okuduğunuz yazılardan birkaç alıntı yaparak sözlerimi bitirmek istiyorum.

• *"Klinik Farmakoloji'nin ne olduğu ve kimlerin "klinik farmakolog" olarak niteleneceği konularının hala tartışılmasına üzülmemek elde değil!"* demiş Sevgili Ezgi Gülmez. Kesinlikle katılıyorum. Gerekli iklim oluşmuştur; artık daha hızlı ilerleme zamanıdır. Ülkemizde de, klinik farmakoloji, bilgi ve teknoloji çağının getirdiği hızlı gelişimden payını almalı, uluslar arası işbirliklerinin de katkısı ile hızla kurumsallaştırılmalıdır.

• Esasında zaten tanımlar pek güzel yapılmış. Örnekte Dr. Öner Süzer' in yazısında sözünü ettiği, Wikipedia'daki klinik farmakoloji tanımı. Hatırlatayım: "Klinik farmakoloji ilaçlar ve klinik kullanımlarıyla ilgilenen bilimdir. Temel farmakoloji tarafından desteklenir ve farmakolojik prensiplerin ve metodların gerçek dünyaya uyarlanmasına odaklanır. Yeni hedef moleküllerin keşfinden tüm toplumlarda ilaç kullanımının etkilerine kadar geniş bir ilgi alanı vardır. Klinik farmakoloji tıp pratiği ile laboratuvar bilimi arasındaki boşluğu doldurur. En önemli amaçları reçetelenen ilacın güvenliliğini arttırmak, ilaç etkililiğini en yüksek düzeye çıkartırken yan etkileri en düşük düzeyde tutmaktır. Klinik farmakologlar genellikle onları kanıtları değerlendirmeleri ve iyi tasarlanmış çalışmalardan yeni veriler oluşturmalarına olanak sağlayan çok sıkı tıbbi ve bilimsel eğitim aşamalarından geçerler. Klinik farmakologların klinik bakım, eğitim ve araştırma yapmalarına yetecek sayıda poliklinik hastalarına ve uzman doktor konsültasyonlarına erişimleri olmalıdır. Hastalara karşı sorumlulukları arasında ilaçların yan etkilerini incelemek, tedavisini yönlendirmek, teratojenik etkiler ve kardiyovasküler riskler dahil toksikolojisini analiz etmek vardır, ancak görevleri bunlarla sınırlı değildir. Bunlara ek olarak genetik ve biyokimyasal tekniklerinin kullanımı ilaç etkilerinin değerlendirilmesinde büyük önem taşır. Klinik farmakolojinin dalları arasında, farmakodinami, farmakokinetik, akılcı ilaç kullanımı, ilaçların yan/advers etkileri, toksikoloji, ilaç etkileşimleri ve ilaç geliştirme vardır."

• Sadece altını çizdiğim cümle bile daha fazla tartışmaya hiç gerek olmadığını anlatmaya yeterli. Dr. Hakan Ergün'ün de belirttiği gibi, klinik farmakolojinin **eğitim, hizmet ve araştırma** fonksiyonları vardır ve bunlar arasında, bu geniş ilgi alanı içine düşen ve kendi olanaklarınızla yapabileceğiniz bir şeyler mutlaka bulunur; öyle değil mi? Gelecek yıl, daha somut gelişmeleri konuşabilmek umuduyla, hepimize güzel bir yaz diliyorum.

16. DÜNYA FARMAKOLOJİ KONGRESİNE KLİNİK FARMAKOLOJİ PENCERESİNDEN BAKIŞ

Doç. Dr. Ahmet AKICI

Türk Farmakoloji Derneği

Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu Başkanı

Sevgili meslektaşlarım ve Türk Farmakoloji Derneği Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu e-Bülteni'nin değerli okuyucuları,

16. Dünya Farmakoloji Kongresi "WorldPharma2010" başlığıyla ve "Temel ve Klinik Farmakoloji Köprüsü" temasıyla 17-23 Temmuz 2010 tarihleri arasında Kopenhag'da "Bella Center" Kongre Merkezi'nde yapıldı. Pekin'de 2006 yılında düzenlenmiş olan bir önceki Dünya Farmakoloji Kongresi'nde olduğu gibi bu kongre'ye de Türklerin yoğun katılımı dikkatleri çekti. Kongreye kayıt listesine göre 55'i Türkiye'den katılım olmak üzere, diğer ülkeler adına katılanlarla birlikte 60'ı aşkın Türk vardı (tüm katılımcıların yaklaşık %2'si). Seksenden fazla ülkeden katılımın olduğu düşünüldüğünde, bu rakamlar ülkemiz farmakologları açısından sevindirici sayılabilir. Bu kişilerin sayabildiğim kadarıyla yaklaşık onunun Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu (KFÇG) üyemiz olması ayrıca memnuniyet verici idi. Kongre bilimsel içeriği ile birçok katılımcıyı memnun ederken organizasyonundaki bazı aksaklıkları nedeniyle katılımcıların önemli bir kısmının beklentilerini maalesef yeterince karşılayamadı. Buna rağmen kuzeyin bu güzel ülkesi, özgün mimariye sahip evlerini, şirin dar sokaklarını, herkese hitap eden irili ufaklı yeme içme mekanlarını, Vikinglerin ve Hans Christian Andersen'in ülkesine yakışır masal diyarı Tivoli Bahçeleri'ni, sevimli parklarını, müzelerini, limanlarını ve daha birçok başka güzelliğini özgürce ve bu mevsimin iklim cömertliğiyle katılımcılara sunmasını bildi.

Bu kongreye klinik farmakoloji oturumlarının damgasını vurduğunu söylemek sanırım abartı olmaz. Klinik farmakoloji temalı açılış konuşmasından, izleyen günlerde klinik farmakolojinin eğitim, araştırma, hizmet yönleriyle değişik oturumlarda etraflıca yer bulmasına, bu oturumların çoğunun yeterli ilgiyi görmüş olmasına kadar birçok gözlem, klinik farmakolojinin yarınlarına daha umutla bakmamızın gerekçelerine 2010 yılında, dünya platformunda yenilerini eklememize vesile oldu. Elektronik ortamda kongrenin program ve sunum özetlerine ulaşma olanağınız bulunmaktadır. <http://www.worldpharma2010.org> Özellikle kongrenin açılış konuşmasını yapan İngiliz Farmakoloji Derneği'nin eski Başkanı Prof. Dr. Jeffrey K. Aronson, kısa bir süre önce *British Journal of Clinical Pharmacology*' de yayınlanmış olan klinik farmakoloji manifestosunu enfes bir sunumla 3000 civarı tüm dünyadan farmakologlara yüz yüze anlatma imkanı buldu (1). Konuşmada klinik farmakologların kimler olduğunu, ne işlerle uğraşabileceklerini, klinik farmakolojinin artık sıkıştığı yerden çıkartılmasının gerekçelerini, çoğumuzun bilmediği kadar uzun tarihçesini, dününü, bugününü ve yarınını çok net bir şekilde ortaya koydu. Bugünün dünyasında klinik farmakolojinin daha fazlasını başarabileceğine yönelik umutlarını dile getiren Aronson'un konuşmasında bugüne değin yapılamayanlardan ötürü sitemkar üslubu ve kimilerine göre fazla cesur sayılabilecek yaklaşımı, birçok katılımcı tarafından övgüyle karşılandı. Aronson'un bu yazısının da yer aldığı BJCP Dergisi, kongre çantasında katılımcılara bir başka önemli klinik farmakoloji yazısıyla birlikte sunuldu. IUPHAR'ın görüşlerini yansıtan bu ikinci yazıda ise, klinik farmakolojinin araştırma, eğitim ve rutin sağlık hizmetindeki yeri üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmaya çalışıldığı dikkatleri çekmektedir (2). IUPHAR'ın resmi yaklaşımını yansıtan bu yazının da tüm katılımcılara sunulmuş olması oldukça faydalı oldu. Tüm

üyelerimizin bu 2 yazıyı da dikkatle okumasını tavsiye ederim. Klinik farmakolojiye ilgi duyanların, klinik farmakoloji konularıyla uğraşanların, bilhassa bu alanda söyleyecek sözü olanların günümüz koşullarında kendi yollarını çizmeye çalışırken bu yazılardan önemli ölçüde yararlanabileceğini umuyorum. Bu sıralarda çeşitli uluslararası dergilerde ve toplantılarda klinik farmakolojinin bu ölçüde sık tartışılıyor olması, klinik farmakoloji adına olumlu gelişmelerin hızla yaşanacağına dair umutları artırıyor. Bir süre önce KFÇG e-Bülten’de başlatmış olduğumuz ve halen devam etmekte olan “klinik farmakolojinin Türkiye’de geliştirilmesine yönelik yazı dizisinin” ne kadar isabetli olduğunu ve dünya ile paralel bir “klinik farmakoloji” tartışma zemininde yol aldığımızı görmekten ötürü son derece mutluyum.

Kongrenin programı dikkatle incelendiğinde klinik farmakolojiye önemli bir yer ayrıldığı görülmektedir. Şüphesiz bu oturulardan bizim için çok özel olanı, KFÇG-YK Başkan Yardımcımız Prof. Dr. Zafer Güney’in yönetici ve konuşmacı olduğu Türk Farmakoloji Derneği’nin (TFD) ev sahipliği yaptığı, klinik farmakoloji temalı oturum idi. E-Bültenimizin ileri tarihli sayısında Sevgili Zafer’in bu oturumla ilgili ayrıntılı yazısını bulabileceksiniz. Kongrede eşzamanlı oturumlarda tercih yapmakta epeyce zorlansam da bir çoğuna katılma imkanı bulduğum klinik farmakoloji oturumlarını içerik, konuşmacı ve katılımcı bakımından genel olarak başarılı bulduğumu ve amacına ulaştığını düşünüyorum. Bunlar arasında sözlü ve poster sunumları ile çok sayıda Türk’ün sunum yapmış olmasını görmek ayrıca memnuniyet verici idi.

Kongreyi tamamlarken TFD olarak aldığımız en güzel haber ise, EPHAR 2016 Kongresini İstanbul’da düzenlemeyi elde etmemiz oldu. Bu kulvarda yoğun emek vermiş olan Dernek Yönetimimizi ve çaba sarf eden diğer kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz. Sizlerden de bu kongreye yönelik klinik farmakoloji alanındaki etkinliklerde yer almak için şimdiden hazırlık yapmanızı bekliyoruz.

Sonuç olarak, **16. Dünya Farmakoloji Kongresi’** ni geride bırakırken, klinik farmakoloji penceresinden baktığımızda kongrenin verimli geçtiği izlenimini bizlerde bıraktığını düşünüyorum. Uzun yıllardır bu kongrenin düzenlenmesi için yoğun emek harcayan başta Kongre Başkanı Kim Brøsen ve Genel Sekreter Michael Mulvany olmak üzere tüm organizasyon ekibine teşekkür ediyorum. Daha iyilerini ülkemizde düzenlemeyi diliyor, nice yeni farmakoloji kongrelerinde buluşmak üzere hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Kaynaklar:

1- Aronson JK. A manifesto for clinical pharmacology from principles to practice. Br J Clin Pharmacol. 2010 Jul;70 (1):3-13.

2- Birkett D, Brøsen K, Cascorbi I, Gustafsson LL, Maxwell S, Rago L, Sir Rawlins M, Reidenberg M, Sjöqvist F, Smith T, Thuerman P, Walubo A. Clinical pharmacology in research, teaching and health care: Considerations by IUPHAR, the International Union of Basic and Clinical Pharmacology. Basic Clin Pharmacol Toxicol. 2010 Jul;107(1):531-59.

(Resimler Kongre web sayfasından alınmıştır <http://www.worldpharma2010.org/>)

16. DÜNYA TEMEL VE KLİNİK FARMAKOLOJİ KONGRESİ' NİN (WORLDPHARMA 2010) ARDINDAN

Prof. Dr. Zafer Güney

Türk Farmakoloji Derneği

Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu Başkan Yardımcısı

Genel Bilgi

Worldpharma 2010, IUPHAR (International Union of Basic and Clinical Pharmacology) tarafından 17-23 Temmuz 2010 tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da dünyanın çeşitli ülkelerinden (80 farklı ülkeden) 3000'in üzerinde katılımcı ile Kopenhag'ın en büyük kongre merkezi olan Bella Center'da gerçekleştirildi. Kongre boyunca 700 dolayında sözlü sunum, 2000'in üzerinde poster sunumu, ve çok sayıda sempozyum, workshop ve konferans organize edilmişti. IUPHAR genel sekreteri Profesör Sam Enna'nın da ifade ettiği üzere, Worldpharma 2010 IUPHAR kongreleri tarihinde, en kapsamlı içeriğe sahip olan ve disiplinlerarası işbirliğinin en fazla olduğu kongre olarak IUPHAR tarihine geçti.

Kongrenin açılışında Hans Christian Andersen'in masallarından oluşan bir müzikal sahneye kondu. Kongre başkanı Kim Brosen'in açılış konuşmasını yaptığı kongrede, IUPHAR adına başkan Sue Duckles da katılımcılara bir konuşma yaptı. Kongrenin açılış konferansını ise Prof. Jeffrey K Aronson yaptı ve Temel ve Klinik Farmakoloji'nin tarihçesi konusunda ayrıntılı bilgi verdi.

Worldpharma'da Klinik Farmakoloji'nin Yeri

17 Temmuz 2010 tarihinde düzenlenen toplantıda Klinisyenlere Farmakoloji eğitiminin nasıl yapılabileceği, hangi yöntemlerin kullanılabileceği tartışıldı. Toplantıya katılan Prof. Dr. Zafer Güney, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Akılcı İlaç Kullanımı konusunda yapılan işbirliğini anlattı ve bu konuda uluslar arası literatüre yaptıkları katkılardan bahsetti. Bu konu büyük ilgi gördü ve bazı ülkeler Farmakolog-klinisyen işbirliği konusunda Prof. Güney'den yardım isteğinde bulundu. Ayrıca toplantıda konuyla ilgili olarak dünyanın çeşitli ülkelerinde bu konuda yapılan uygulamalar da tartışıldı.

Ayrıca, Worldpharma 2010 boyunca Klinik Farmakoloji'nin değişik alanlarında 8 adet konferans, 3 adet workshop ve 1 adet sponsorlu sempozyum düzenlendi ve 300'ün üzerinde poster sunuldu.

Türk Farmakoloji Derneği (TFD) Ne Yaptı ?

TFD Worldpharma 2010'da oldukça aktif bir rol oynadı. 19 Temmuz 2010 pazartesi günü dernek adına "Clinical Trials Across Europe and the role of Pharmacologists" başlığı ile bir workshop düzenlendi. TFD tarihinde ilk defa dernek adına bir workshop'ın düzenlendiği Dünya Kongresinde oturma başkanlığını Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı'ndan Prof. Dr. Zafer Güney yaptı. Prof. Güney Türkiye'de ve dünyada Farmakovijilans'ın durumu konusunda bir sunum yaparken, oturumda Novartis Türkiye'den Market Access Director Doç. Dr. Uğur Özkutlu ilaç firmalarında ilaçların geliştirilmesi aşamasında farmakologların rolü konusunda bir sunum gerçekleştirdi. TFD'nin bu workshop'ına ayrıca Avusturya Viyana Tıp Üniversitesi'nden klinik farmakolog Dr. Volker Wacheck, onkoloji alanındaki klinik çalışmalar ve farmakologların rolü, İsveç

Karolinska Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Klinik Farmakolog Carl-Olav Stiller de İsveç'te klinik farmakologların ilaç kullanımı konusunda öneride bulunan uzman kuruluşlardaki rolü hakkında sunum yaptı. Bu workshop a 100 dolayında dinleyici katıldı ve workshop da TFD'nin EPHAR 2016 kongresi için adaylığı konusunda da bilgi verildi.

TFD adına gurur verici bir başka oturum ise Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Başkanı ve Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Hakan S. Orer'in de konuşmacı olarak yer aldığı "Standarts for PhD Education in Pharmacology" başlıklı workshop'tı. Yine TFD tarihinde bir ilk olarak bir Türk öğretim üyesi böyle bir toplantıda konuşmacı olarak yer alıyordu. Prof. Orer bu oturumda Türkiye'de PhD eğitiminde standartların belirlenmesi konusunda oldukça kapsamlı ve mevcut durumu ortaya koyan bir sunum yaptı. Bu konuşma sırasında da EPHAR 2016 organizasyonu için TFD'nin aday olduğunu vurguladı. Oturumda Danimarka'dan Michael Mulvany, İngiltere'den Nicolas Goulding, ABD'den Joey W Barnett de konuşmacı olarak yer aldı.

Bir ilk daha gerçekleşti - TFD EPHAR 2016 kongresine ev sahipliği yapacak

TFD, 7. Avrupa Farmakoloji Kongresi'nin 2016 yılında İstanbul'da düzenlenebilmesi için 2006 yılında aday olmuş ve bu yöndeki teklifini daha önce The Federation of European Pharmacological Societies (EPHAR)' a iletmmişti. Bu yöndeki çalışmalar, çok sayıda dernek üyesinin de katılımıyla o tarihten beri devam ediyordu.

2016 yılındaki kongreyi organize etmek için 4 şehir adaylığını koydu: 1. İstanbul (Türkiye) 2. Utrecht (Hollanda) 3. Catania (İtalya) 4. Lozan (İsviçre). 4 aday ülke 20 Temmuz 2010 tarihinde birer sunum yaptı. TFD adına dernek başkanı Prof. Dr. Öner Süzer oldukça başarılı bir sunum yaparak, TFD'nin adaylığını ve kongreyi İstanbul'da yapmanın önemini çok ayrıntılı bir şekilde vurguladı. Bu sunumlarda Türk Farmakoloji Derneği genel sekreteri Prof. Dr. Bülent Gümüşel, Prof. Dr. Hakan Orer ve Prof. Dr. Zafer Güney de Türk delegasyonu olarak yerlerini aldı ve Prof. Dr. Öner Süzer'e destek verdi.

21 Temmuz 2010 günü yapılan EPHAR konsey toplantısı ise oldukça heyecanlı geçti. TFD başkanı Prof. Dr. Öner Süzer ve genel sekreteri Prof. Dr. Bülent Gümüşel de EPHAR delegesi olarak kongre yerinin belirlenmesi konusunda oy kullandı. İlk tur oylamada İstanbul ve Utrecht en fazla oy alan iki şehir olarak, diğer adayları geride bıraktı ve 2. tura kaldı. 2. tur oylamada ise TFD ve İstanbul, Utrecht'i 14 oya karşı 12 oyla geride bırakarak 1. oldu. Sonuç olarak TFD yine bir ilke imza atarak 2016 EPHAR kongresinin Türkiye'ye getirilmesini sağlamış oldu. Hiç şüphesiz bu sonuca ulaşılmasında TFD ve üyelerinin bir ekip olarak, uzun süreli ve sistemli çalışmasının önemli bir rolü bulunmaktadır. TFD'nin 2016 kongresi için hazırlamış olduğu Bid'e www.epar.org adresinden ulaşılabilir.

Sonuç

TFD, Türkiye adına birçok ilki gerçekleştirmenin gururunu yaşarken, Türkiye'den toplam 55 katılımcının kayıt yaptırdığı kongrede katılımcılarda oluşan genel kanı organizasyonun pek tatmin edici olmadığı ve Kopenhag'ın pahalı bir şehir olduğu idi. Türk katılımcılarda "Biz daha iyisini yaparız" düşüncesi hakim oldu. Şimdi önümüzde bu iddiayı gerçeğe dönüştürmek için bir fırsat var, EPHAR 2016. Ayrıca kongrenin büyük bir bölümünde kongre merkezi ile şehir merkezi arasındaki bağlantıyı sağlayan raylı sistemin saat 20.00-05.00 arasında onarım nedeniyle kapalı olması da ulaşımında ciddi bir sıkıntıya neden oldu. Havanın beklenenden daha güzel olması ise katılımcılar için en önemli avantajdı.

Worldpharma 2010, IUPHAR, 17-23 Temmuz 2010, Danimarka fotoğrafları

Resimlerin Büyük Hallerini Görmek için Üzerine tıklayınız.